

Trams, treinen, stations

De spoorlijnen die vanaf 1830 in Nederland werden aangelegd, betekenden een belangrijke versnelling in het transport en ontsluiting van tot dan toe verafgelegen gebieden. Hoofddoel van de aanleg was meestal het vervoer van goederen voor de handel en industrie, maar ook het personenvervoer en het toerisme werden ermee gediend.

De spoorlijn van Zutphen naar Winterswijk, die een korte boog door Lochem maakt, is daarvan een goed voorbeeld: door de Winterswijkse textielbaron Willink in 1878 geïnitieerd voor goederentransport naar Winterswijk en het Ruhrgebied, bood hij pas veel later plaats aan reizigers. Alleen die laatste functie is gebleven. Veel spoorwegen zijn inmiddels weer verdwenen, maar staatslijn A (Arnhem) - Zutphen - Deventer (- Leeuwarden) en staatslijn D Zutphen - Hengelo (- Enschede - Gronau) zijn er

–Het tramhuisje in Gorssel, onderkomen van de Oudheidkundige Vereniging de Elf Marken.

nog steeds. Beide werden in 1865 geopend en de loop van beide sporen werd beïnvloed door grootgrondbezitters. De bewoners van huis 't Joppe en die van huis Ampsen stelden alleen grond ter beschikking als er een station dicht bij hun huis kwam te liggen. Dat verklaart waarom station Lochem zo ver van de stad ligt en het tot 1938 in gebruik zijnde station Gorssel zo ver van het dorp.

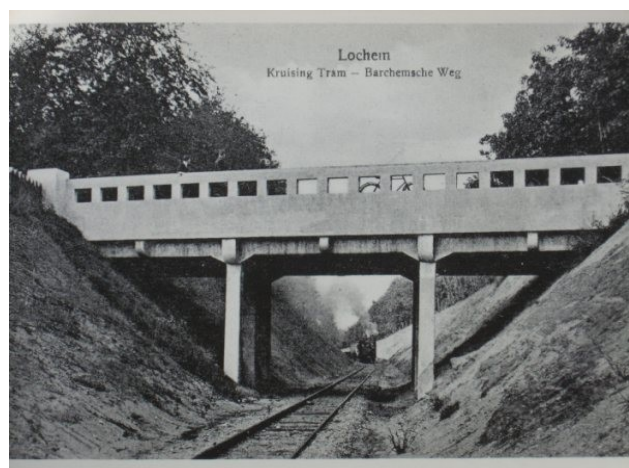

Vanaf Halteplaats Laren-Almen werden landbouwproducten en vee getransporteerd. Bij het station was een varkenswaag, waar varkens werden gewogen voor het transport per trein. Ook werden vanaf hier vaatjes met 'Larensche roomboter' vervoerd naar Lochem en Zutphen.

Pas veel later, in 1926, startte de stoomtram van Deventer naar Zutphen via Epse, Gorssel en Eefde. Alle regionale tramlijnen werden vanaf 1934 geëxploiteerd door één onderneming, de Geldersche Tramwegen GTW. Door de opkomst van autobus en vrachtwagen werden de tramlijnen verliesgevend. Tot in 1931 zijn op de lijn Deventer-Borculo reizigers vervoerd, daarna diende hij tot 1944 alleen nog voor goederenvervoer. Door vernieling van de brug over het Twentekanaal is de lijn na de Tweede Wereldoorlog niet meer in gebruik genomen.

Behalve bij Gorssel waren er op het traject Deventer-Zutphen ook nog haltes bij Epse, Eefde en Hungerink-Mettray. Aan de lijn Zutphen - Hengelo lag, behalve het station Lochem, ook het station Laren, eigenlijk dicht bij Almen; tot 1938 was het reizigersstation.

Al vóór het tijdperk van de stoomtractie waren er in de regio paardentrams. Zo onderhield de Gorsselse Paardentramweg Maatschappij GPM een tramlijn van Gorssel via Eefde naar Zutphen. Ook die tramlijnen gingen over op stoom. In 1885 opende de Geldersch-Overijsselse Stoomtramweg Maatschappij GOSM de verbinding per stoomtram van Deventer naar Borculo via Epse, Harfsen, Laren, Lochem en Barchem.

Het traject van de Barchemseweg was te steil voor de stoomtram; daarom maakte deze bij de Kiezak een elegante boog onder de weg door om via het Onderlangs weer bij de weg te komen.

Na de oorlog werd alle regionale reizigersvervoer uitgevoerd met bussen. De Geldersche Tramwegen GTW werd Gelderse streekvervoer maatschappij GSM en ging vervolgens op in de onderneming Syntus, die op elkaar afgestemde bus- en treinverbindingen ging onderhouden.

In 2010 onderhoudt Syntus het vervoer tussen Achterhoek en Twente met lichtgewicht rijtuigen van het type Lint-41.